

Uitvoeringsplan Digitale veiligheid 2024-2025

Inleiding

In het vierde kwartaal van 2023 hebben de gemeenteraden van de BES-gemeenten het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 (IVP) vastgesteld. Dit IVP kent vier speerpunten:

- Ondernijning
- Jeugdoverlast en -criminaliteit
- Zorg & Veiligheid
- Digitale Veiligheid

In het voorliggende uitvoeringsplan geven we aan op welke manier we de doelstellingen uit het IVP op het gebied van digitale veiligheid en cybercrime gaan verwezenlijken. Dit uitvoeringsplan is geschreven in samenwerking met vooral het basisteam van de politie. Ook andere ketenpartners (in- en extern) worden betrokken bij de uitvoering, daar zal stevig op geïnvesteerd worden. Het is van belang te realiseren dat de ene gemeente en/of ketenpartner verder is dan de ander en dat we elkaar aanvullen waar nodig. We werken samen op BES-niveau maar uiteraard kan dit, gezien de lokale situatie, lokale aanpak, dynamiek en cultuur, geen blauwdruk zijn voor individuele gemeenten. Wel zoeken we de verbinding waar dat mogelijk is en meerwaarde heeft.

Het opstellen van dit UVP is gedaan door de vijf gemeenten. Hiervoor zijn enkele werksessies georganiseerd. De politie is betrokken geweest bij deze werksessies en heeft input geleverd. Bij de uitvoering van de plannen worden ook andere partijen betrokken. Hoewel dit IVP dus in nauwe samenwerking met de politie en het OM is opgesteld, blijft het IVP een gemeentelijk plan. Waar in de tekst wordt gesproken over 'we' of 'wij' worden dan ook, net als in het IVP, de gemeentelijke organisaties bedoeld.

Doelstellingen IVP

In het IVP zijn de volgende doelstellingen op het gebied van digitale veiligheid en cybercrime opgenomen:

1. **Weerbare lokale samenleving.**
2. **Veilig ingerichte systemen waar de gemeenten mee werken met goed geïnstrueerde gebruikers.**
3. **Reduceren van risico's in systemen van onze vitale infrastructuur.**
4. **Zicht op onrechtmatige activiteiten die online plaatsvinden en de mogelijkheden verkennen hoe hiertegen opgetreden kan worden.**

Acties en interventies per doelstelling

Hieronder volgen de geplande acties en interventies per doelstelling. Waar mogelijk bundelen we verschillende doelstellingen in dezelfde acties.

1) **Weerbare lokale samenleving.**

Mensen zijn zich bewust van het op slot doen van hun voordeur als zij op pad gaan, maar minder bewust van het op slot doen van de digitale voordeur. Digitale criminaliteit is vaak onzichtbaar, hierdoor krijgt men het gevoel dat hen toch niets overkomt. In samenwerking tussen politie, gemeenten en andere relevante ketenpartners wordt een actieve communicatiecampagne opgezet voor de verschillende doelgroepen (jongeren, senioren, ondernemers). Daarnaast zetten we bij buurtpreventieverenigingen en andere vormen van lokale zelforganisatie (wijkcomités e.d.) in op kennisontwikkeling en weerbaarheid.

Wat gaan we doen?

Jongeren tot 18 jaar

- We organiseren, in overleg met scholen en jongerenwerk, bijeenkomsten voor jongeren op bijvoorbeeld een middelbare school. Er wordt gekeken of we gebruik kunnen maken van interactieve leervormen, zoals bijvoorbeeld het Mobiel Media Lab van de politie.
- We starten of continueren het project 'Hackshield'.
- Naast 'Hackshield' zoeken we naar andere (spel-) vormen waarmee we de jongeren goed bereiken op dit onderwerp.
- We maken een digitale veiligheid communicatiecampagne, welke we via verschillende kanalen delen met de doelgroep.
- We besteden extra aandacht aan het thema tijdens de week van de veiligheid. Hiervoor gaan we in overleg met partners en collega's van communicatie om de juiste vorm van communicatie en de precieze inhoud van de boodschap te bepalen.

Senioren

- We organiseren, in overleg met seniorenverenigingen, bijeenkomsten voor senioren op een voor hun toegankelijke locatie.
- We zoeken de verbinding met buurtpreventieverenigingen en wijkcomités, en zetten daarbij in op kennisontwikkeling en weerbaarheid.
- We maken een communicatiecampagne, welke we via verschillende kanalen delen met de doelgroep. Om te voorkomen dat we overvloedig informeren stemmen we de communicatiecampagne af met de communicatieacties in de uitvoeringsplannen van de andere prioriteiten.

Ondernemers

- We promoten webinars en leerkringen voor ondernemers, waarbij gebruik wordt gemaakt van slachtoffers die hun verhaal delen.
- We verkennen of we IT-studenten en ondernemers aan elkaar kunnen koppelen om de cybersecurity van ondernemers in kaart te brengen.
- We maken een communicatiecampagne, welke we via verschillende kanalen delen met de doelgroep.
- Ondernemersverenigingen betrekken bij het bepalen van het thema om deze af te stemmen hun behoeften.

De Digitale Meldkamer

- De meldkamer stuurt bij digitale criminaliteit politiecollega's ter plaatse om zo slachtoffers beter te ondersteunen. Denk hierbij aan meldingen over sextortion, bankhelpdeskfraude, phishing en vriend-in-noodfraude. Dit heeft grote impact op slachtoffers, het langs gaan bij slachtoffers heeft als belangrijkste doel een betere dienstverlening en zorgt er daarnaast voor dat de pakkans verhoogd wordt (immers de digitale sporen zijn nog vers) bij dergelijke strafbare feiten.

2) Veilig ingerichte systemen waar de gemeenten mee werken met goed geïnstrueerde gebruikers.

Onze gemeenten maken gebruik van diverse ICT-systemen om de dienstverlening uit te kunnen voeren. De CISO (Chief information security officer) adviseert en ondersteunt het bestuur onder andere bij het inrichten van systemen volgens de wet- en regelgeving. Zij zorgen ook voor de beveiliging van data tegen risico's zoals systemen die worden gehackt, data die worden ontvreemd, malware dat wordt geïnstalleerd of informatiesystemen die worden gegijzeld. Om deze risico's terug te dringen dienen de systemen veilig ingericht te worden om potentiële indringers buiten de deur te houden.

Een van de risico's, is nog steeds de mens. De systemen kunnen wel goed ingericht zijn, maar het gebruik hiervan blijft mensenwerk. Om onze medewerkers bewust te maken van de digitale gevaren die er zijn zetten wij campagnes en voorlichtingen in. Hierbij gaat het onder andere om het herkennen van phishingmails, malware en malafide websites.

Wat gaan we doen?

- We gaan in overleg met de CISO om te kijken op welke manieren CISO en OOV kunnen samenwerken op het gebied van de interne digitale veiligheid.
- We organiseren (in samenwerking met de CISO) bijeenkomsten waarin we bijvoorbeeld in spelvorm, medewerkers bewust maken van de digitale gevaren. We trainen onze interne organisatie om digitaal weerbaarder te worden.
- We maken, verspreiden en herhalen (in samenwerking met de CISO) een campagne om medewerkers bewust te maken van digitale gevaren. Deze spitsen we toe op phishingmails, malware en malafide websites. Hierbij kijken we naar de mogelijkheid intern (phishing)testmails te sturen. Hiermee testen we opgedane kennis en bewustzijn van de organisatie.

3) Reduceren van risico's in systemen van onze vitale infrastructuur.

Onze vitale infrastructuur wordt steeds vaker gedigitaliseerd. Cyberincidenten en crises kunnen ontstaan bij bedrijven, instellingen en belangrijke voorzieningen. Het kan bijvoorbeeld voorkomen bij scholen en ziekenhuizen, maar ook bij objecten zoals, wegen, sluizen en bruggen. In sommige gevallen kan een bedrijf of instelling dit zelf oplossen, maar het kan ook zijn weerslag hebben op de samenleving waardoor de gemeente betrokken raakt. De gemeenten moeten voorbereid zijn om zelf of samen met elkaar en/of de veiligheidsregio te kunnen handelen om een cyberincident of -crisis beheersbaar te maken. Hiervoor is voorbereiding en oefening met verschillende scenario's van belang in samenwerking met partners.

Wat gaan we doen?

- We nemen als gemeente het voortouw en gaan in overleg met de Veiligheidsregio hoe we hierin het beste de voorbereidingen kunnen treffen en met de juiste partners verschillende scenario's kunnen oefenen.
- Inventariseren, afstemmen en afspreken van de taken en bevoegdheden op het gebied van (grootschalige) cyberincidenten met de adviseurs crisisbeheersing.

4) Zicht op onrechtmatige activiteiten die online plaatsvinden en de mogelijkheden verkennen hoe hiertegen opgetreden kan worden.

Gemeenten worden steeds vaker geconfronteerd met ordeverstoringen die online beginnen of online versterkt worden. Het gaat bijvoorbeeld om illegale evenementen of demonstraties die kunnen uitmonden in onrust op straat. Voorbeeld hiervan waren oproepen tot avondklokrellen tijdens de coronaperiode waardoor er daadwerkelijk ordeverstoringen plaatsvonden. Dankzij het grote bereik van sociale media verspreiden dit soort oproepen zich snel. Veel gemeenten worstelen echter nog met de mogelijkheden en (beperkte) bevoegdheden om al dan niet online op te treden.

Wat gaan we doen?

- We gaan samen met onze ketenpartners inzetten op kennisontwikkeling op het gebied van online ordeverstoringen. Door het thema in werkgroepen terug te laten keren op de agenda houden wij ontwikkelingen van mogelijkheden op dit gebied in de gaten. We houden ontwikkelingen in het land en in de regio in de gaten en implementeren aanpakken, plannen of nieuwe wetgeving wanneer mogelijk. Deze worden standaard besproken in het BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid.
- We gaan met onze ketenpartners onderzoeken in hoeverre het vraagstuk van onrechtmatige online activiteiten speelt in onze gemeente.

Digitale veiligheid en cybercrime	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025
Baarn	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ouderen Afstemming met ACB'ers	Communicatiekalender voor vergroten van digitale weerbaarheid voor alle doelgroepen voor 2024 opstellen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ondernemers Organiseren van een medewerkersbijeenkomst digitale weerbaarheid	Week van de veiligheid: focus op voorlichting digitale weerbaarheid inwoners Inventarisatie vraagstuk	Communicatiekalender voor vergroten van digitale weerbaarheid voor alle doelgroepen voor 2025 opstellen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ouderen	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ondernemers	Week van de veiligheid BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid

	BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid		BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	onrechtmatige online activiteiten BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid		BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	
Bunschoten	Afstemming met ACB'ers BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Communicatiecampagne Digitale Veiligheid algemeen Communicatiekalender voor vergroten van digitale weerbaarheid voor alle doelgroepen voor 2024 opstellen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ouderen Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ondernemers Organiseren van een medewerkersbijeenkomst digitale weerbaarheid BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Week van de veiligheid: focus op voorlichting digitale weerbaarheid inwoners Inventarisatie vraagstuk onrechtmatige online activiteiten BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Communicatiekalender voor vergroten van digitale weerbaarheid voor alle doelgroepen voor 2025 opstellen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ouderen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ondernemers BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Week van de veiligheid BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid
De Bilt	Afstemming met ACB'ers BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Aftrap Hackshield campagne Communicatiecampagne Digitale Veiligheid algemeen Communicatiekalender voor vergroten van digitale weerbaarheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ouderen Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ondernemers	Week van de veiligheid: focus op voorlichting digitale weerbaarheid inwoners Inventarisatie vraagstuk onrechtmatige online activiteiten	Communicatiekalender voor vergroten van digitale weerbaarheid voor alle doelgroepen voor 2025 opstellen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ouderen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ondernemers	Week van de veiligheid BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid

		voor alle doelgroepen voor 2024 opstellen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Organiseren van een medewerkersbijeenkomst digitale weerbaarheid BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid			BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	
Eemnes	Afstemming met ACB'ers BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Communicatiecampagne Digitale Veiligheid algemeen Communicatiekalender voor vergroten van digitale weerbaarheid voor alle doelgroepen voor 2024 opstellen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ouderen Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ondernemers BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Week van de veiligheid: focus op voorlichting digitale weerbaarheid inwoners Inventarisatie vraagstuk onrechtmatige online activiteiten BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Mobiel Media Lab politie Communicatiekalender voor vergroten van digitale weerbaarheid voor alle doelgroepen voor 2025 opstellen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ouderen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ondernemers Inzet van de 'escaperoom cybersecurity' BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Week van de veiligheid BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid
Soest	Afstemming met ACB'ers BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Communicatiecampagne Digitale Veiligheid algemeen Communicatiekalender voor vergroten van digitale weerbaarheid voor alle doelgroepen voor 2024 opstellen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ouderen Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ondernemers	Week van de veiligheid: focus op voorlichting digitale weerbaarheid inwoners Inventarisatie vraagstuk onrechtmatige online activiteiten	Communicatiekalender voor vergroten van digitale weerbaarheid voor alle doelgroepen voor 2025 opstellen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ouderen BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Het organiseren van bijeenkomsten voor bewustwording van ondernemers BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid	Week van de veiligheid BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid

			Organiseren van een medewerkersbijeenkomst digitale weerbaarheid	BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid				
			BES werkgroep overleg Digitale Veiligheid					